

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	Κοινωνικών Επιστημών		
ΤΜΗΜΑ	Κοινωνιολογίας		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	621	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΣΤ'
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Κοινωνιολογία της Υγείας και της Ασθένειας		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>		ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
Διαλέξεις		3	6
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν/Ειδικού υποβάθρου		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	-		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνικά		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Όχι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	http://www.soc.aegean.gr/ext-files/pm/pps/2018-621-gr.pdf		

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

<p>Μαθησιακά Αποτελέσματα <i>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</i></p> <p><i>Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης • Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β • Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων <ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοούν οι φοιτητές/τριες τις βασικές θεωρητικές προσεγγίσεις και έννοιες στο γνωστικό πεδίο της κοινωνιολογίας της υγείας και της ασθένειας. • Να αξιολογούν τη σχέση μεταξύ κοινωνικής διαστρωμάτωσης (κοινωνική τάξη, εισόδημα, ηλικία, εθνικότητα κ.α.) και ανισοτήτων στην υγεία. • Να είναι σε θέση να αναλύουν κριτικά τις διασυνδέσεις μεταξύ ιατρικής γνώσης και εξουσίας. • Να αναλύουν κριτικά τους τρόπους με τους οποίους οι έννοιες της υγείας και της ασθένειας διαμορφώνονται από πολιτισμικούς, κοινωνικούς και πολιτικούς παράγοντες. • Να αξιολογούν και να αναλύουν κριτικά τους μετασχηματισμούς στην πολιτική της δημόσιας υγείας.
Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

.....

Άλλες...

.....

- Ικανότητα ανάλυσης των κοινωνικών παραγόντων που επιδρούν στην κατάσταση της υγείας των μελών του κοινωνικού συνόλου.
- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών με τη χρήση των απαραίτητων τεχνολογιών.
- Ομαδική εργασία.
- Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον (κοινωνιολογία, δημόσια υγεία και πολιτική υγείας).
- Σχεδιασμός κοινωνικών και πολιτικών παρεμβάσεων.
- Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου.
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα “Κοινωνιολογία της Υγείας και της Ασθένειας” εξετάζει τους μηχανισμούς και τις διαδικασίες μέσω των οποίων οι κοινωνικοί παράγοντες επιδρούν στην υγεία του κοινωνικού συνόλου. Σκοπός είναι να παρέχει στους φοιτητές/τριες γνώσεις σχετικά με τις α) τις διαδικασίες κατασκευής του φυσιολογικού και του παθολογικού, β) το βιοϊατρικό μοντέλο υγείας, το ολιστικό μοντέλο υγείας και την κατασκευή της ιατρικής εξουσίας, γ) την ασθένεια ως κοινωνική απόκλιση, δ) τις κοινωνικές ανισότητες στην υγεία (κοινωνική τάξη, εργασιακές σχέσεις, εισόδημα, φύλο, και εθνικότητα), ε) την επαγγελματικοποίηση της ιατρικής ως κοινωνικο-ιστορική διαδικασία, στ) τα μοντέλα και το περιεχόμενο της σχέσης ιατρού-ασθενή, ζ) τις έννοιες της δημόσιας υγείας, της προαγωγής της υγείας και τους μετασχηματισμούς τους, η) το ρόλο της συμμετοχής των οργανώσεων ασθενών στην λήψη αποφάσεων αναφορικά με την δημόσια πολιτική υγείας, θ) τις προκλήσεις και τους κινδύνους για την δημόσια υγεία τον 21^ο αιώνα.

Οργάνωση των εισηγήσεων

1^η εισήγηση

Εισαγωγή στο γνωστικό αντικείμενο της κοινωνιολογίας της υγείας και της ασθένειας

2^η εισήγηση

Το φυσιολογικό και το παθολογικό

Μέρος Ι. Το κοινωνικο-ιστορικό πλαίσιο προσέγγισης της υγείας και της ασθένειας

Μέρος ΙΙ. Από το βιοϊατρικό μοντέλο στην κοινωνιολογία της υγείας και της ασθένειας

3^η εισήγηση

Η ασθένεια ως κοινωνική απόκλιση

Μέρος Ι. Η λειτουργιστική προσέγγιση της υγείας και της ασθένειας. Ο Talcott Parsons και ο κοινωνικός έλεγχος της απόκλισης

Μέρος ΙΙ. Μαρξιστικές προσεγγίσεις της υγείας: οι καπιταλιστικές κοινωνικές σχέσεις και η κατασκευή της ιατρικής γνώσης

4^η εισήγηση

Η κοινωνιολογία του Σώματος

Μέρος Ι. Η νατουραλιστική προσέγγιση

Μέρος ΙΙ. Η φαινομενολογική προσέγγιση

Μέρος ΙΙΙ. Ο Foucault για την εξουσία, τα σώματα και την πειθαρχία

Μέρος ΙV. Ο Bourdieu και το σωματικό κεφάλαιο

5^η εισήγηση

Κοινωνικές ανισότητες και επίπεδο υγείας

Μέρος Ι. Επιδημιολογία και κοινωνιολογία

Μέρος ΙΙ. Δίκαιη κοινωνία, υγιής διαβίωση και μακροβιότητα

6^η εισήγηση

Οι κοινωνικοί προσδιοριστές της υγείας

Μέρος Ι. Κοινωνική τάξη, εργασιακές σχέσεις, εισόδημα και υγεία

Μέρος ΙΙ. Κοινωνικό φύλο και υγεία

7^η εισήγηση

Οι οργανώσεις παροχής περίθαλψης και οι επαγγελματίες της υγείας

Μέρος Ι. Το νοσοκομείο ως κοινωνική οργάνωση

Μέρος ΙΙ. Η οργάνωση της περίθαλψης και ο ρόλος των επαγγελματιών της υγείας

8^η εισήγηση

Η ιατρική ως επάγγελμα

Μέρος Ι. Η επαγγελματοποίηση της ιατρικής ως κοινωνικοϊστορική διαδικασία

Μέρος ΙΙ. Επαγγελματικά συμφέροντα και συλλογικά οφέλη

9^η εισήγηση

Οι σχέσεις ιατρού-ασθενή: συναίνεση, σύγκρουση, διαπραγμάτευση

Μέρος Ι. Τα μοντέλα της σχέσης ιατρού-ασθενή

Μέρος ΙΙ. Το περιεχόμενο και οι μορφές διαδράσεων ιατρού-ασθενή

10^η εισήγηση

Η συμμετοχή των οργανώσεων ασθενών στην πολιτική υγείας

Μέρος Ι. Ποικιλομορφία και πολλαπλασιασμός των παρεμβάσεων των οργανώσεων ασθενών

Μέρος ΙΙ. Θεσμοί και δομές πολιτικών ευκαιριών για την προώθηση αιτημάτων από τις οργανώσεις ασθενών

11^η εισήγηση

Πολιτικές για τη δημόσια υγεία

Μέρος Ι. Οι έννοιες της δημόσιας υγείας και της προαγωγής της υγείας

Μέρος ΙΙ. Οι μετασχηματισμοί της δημόσιας υγείας

12^η εισήγηση

Πολιτικές για τη δημόσια υγεία

Μέρος Ι. Η κατασκευή των προβλημάτων δημόσιας υγείας και η διαπάλη των ορισμών

Μέρος ΙΙ. Η δημόσια υγεία: «κρίσεις» και «σκάνδαλα»

13^η εισήγηση

Ανακεφαλαίωση

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>	Διαλέξεις	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>	Χρήση power point και διαδικτύου στην αίθουσα. Ηλεκτρονικά εργαλεία πρόσβασης και οργάνωσης βιβλιογραφίας.	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</i>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	Διαλέξεις	39 ώρες
	Μελέτη εκτός μαθήματος	60 ώρες
	Προετοιμασία για τις εξετάσεις	60 ώρες
	Σύνολο Μαθήματος	159 ώρες

<p>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</p>	
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<p>Η τελική βαθμολογία διαμορφώνεται με βάση τις εξής παραμέτρους:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Γραπτές εξετάσεις • Προαιρετική δυνατότητα γραπτής εργασίας της επιλογής των φοιτητών/τριών, υπό τις οδηγίες του διδάσκοντα, σε ζητήματα που αποτελούν αντικείμενα ανάλυσης του σεμιναρίου. Η εργασία θα γίνει σε ομάδες 2 ή 3 ατόμων και η έκτασή της θα είναι περίπου 7.000 λέξεις ή 15 σελίδες A4, γραμματοσειρά Calibri 11, διάστιχο 1,15. Η εργασία παραδίδεται στο τέλος του εξαμήνου (50% της τελικής βαθμολογίας).

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

α) Εγχειρίδια του μαθήματος:

- Nettleton S., *Κοινωνιολογία της υγείας και της ασθένειας*, Αθήνα, Τυπωθήτω, 2002.
- Bergeron H. και Castel P., *Πολιτική κοινωνιολογία της υγείας*, Αθήνα, Καρδαμίτσα, 2018.

β) Συμπληρωματική βιβλιογραφία:

- Adam P. et Herzlich C. (1994), *Sociologie de la maladie et de la médecine*, Paris, Nathan, coll.128.
- Berger P. and Luckmann T. (2003), Η κοινωνική κατασκευή της πραγματικότητας, μτφρ Αθανασίου Κ., Νήσος, Αθήνα.
- Borell C., Muntaner C., Benach J Artazcoz L., (2004), Social class and self-reported health status among men and women: What is the role of work organization, household material standards and household labour? *Social Science & Medicine*, 58, 1869-1887.
- Castel P. (2005), «Le Médecin, son patient et ses pairs. Une nouvelle approche de la relation thérapeutique», *Revue française de sociologie*, vol.46, 3.
- Crawford R. (1997), «You are dangerous to your health: the ideology and politics of victim blaming», *International Journal of Health Services*, Vol 7, n 4, pp 663-680.
- Cragg L., Davis M. and Macdawl W. (2013), *Health Promotion Theory (Understanding Public Health)*, England, Open University Press, 2nd edition.
- Ζήση Α., (2013), *Κοινωνία, κοινότητα και ψυχική υγεία*, Gutenberg, Αθήνα.
- Foucault M. (1998), «L'incorporation de l'hôpital dans la technologie moderne» *Hermès, La Revue*, vol.2, n 2, σσ., 87-112.
- Goffman E. (2001), *Στίγμα – Σημειώσεις για τη διαχείριση της φθαρμένης ταυτότητας*, μτφρ. Μακρυνιώτη Δ., Αλεξάνδρεια, Αθήνα
- Lefève C. (2006), «La philosophie du soin», *La Matière et l'esprit*, n 4: «Médecine et philosophie», pp. 25-34.
- Marmot M. (2015), *The health gap: the challenge of an unequal world*, London,

Bloomsbury Publishing.

- Muntaner, C., Borell, C., Vanroelen C., et al. (2010), Employment relations, social class and health: A review and analysis of conceptual and measurement alternatives. *Social Science & Medicine*, 71, 2130-2140.
- Muntaner, C., & Parsons, P.E. (1996), Income, social stratification, class, and private health insurance: A study of the Baltimore metropolitan area. *International Journal of Health Services*, 26(4), 655-671.
- Navarro V. (1986), *Crisis, Health, and Medicine* Tavistock: New York and London
- Parsons T. (1951), «Illness and the role of the Physician: a sociological perspective», *American Journal of Orthopsychiatry*, Vol.21 (3), 452-460.
- Pickett K. and Wilkinson R. (2010), *The spirit level*, New York, Bloomsbury Press
- Collin J., Suissa A-J. (2007), «Les multiples facettes de la médicalisation du social», *Nouvelles pratiques sociales*, vol.19, n 2, p. 25-33.
- Zola, I.K. (1972), «Medicine as an institution of Social Control», *Sociological Review*, n 20, 487-504.

- *Συναφή επιστημονικά περιοδικά:*

- *Sociology of Health and Illness*
- *Social Science and Medicine*
- *Health*
- *International Journal of Health Services*
- *Journal of Epidemiology and Community Health*
- *Journal of Health and Social Behavior*
- *British Medical Journal*
- *Medical Sociology News*
- *American Journal of Sociology*